

AMORS OFFER

et særtryk

AMORS OFFER

et særtryk

Dette særtryk omtaler artist- og gøglerfamilierne Franke, Egestorff & Lehmann og er supplement til mit hæfte:

Frederik Nielsen Wennerwald som borger i Itzehoe, Hamburg og Flensborg, idet F.N.W. 1831 i Itzehoe blev viet til artistpigen Catharina Franke, der i 1828 dansede på 'Moerskabsteatret' i København.

Omtalerne dækker et tidsrum, der rækker fra 1740'erne til 1840'erne.

Indhold:

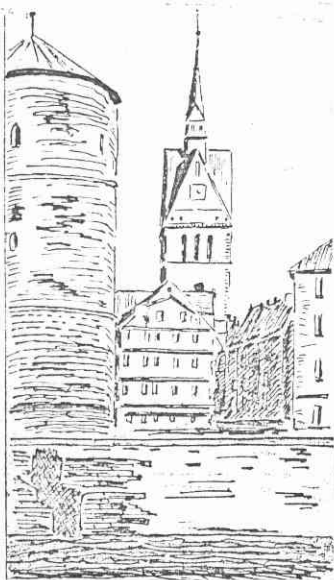
Familien Franke	s. 28 - 34
Familien Egestorff	s. 35 - 38
Familien Lehmann	s. 39 - 43
Amors Offer ell. Pierros Forvandling, Tryllepantomime i 2 Acter	s. 42 - 43
Kildehenvisninger	s. 44

De tre familier er alle indgiftede i hinanden og har samarbejdet. De var berejste og fik altid venner i de skandinaviske byer, og sådanne venner tilhørte altid det solide borgerskab.

PIERRE WENNERWALD
KONGENS LYNGBY
DANMARK

Franke

(Til Kongen - var noget 'Mechanicus' Johann Conrad Balthasar Franke kunne (bruge som indledning i sine skrivelser til Danske Kancelli i klager samt (ansøgninger, når det gjaldt plads i kildetiden på Dyrehavsbakken nord f. (København, og for at det skulle se ud, som om han var en god dansk under- (såt og københavnsk indbygger, hvad han jo vitterlig var i 1790'erne - og (når han skulle dække, at han i virkeligheden var indvandret gøgler, idet (han dermed har overtrådt de gældende forordninger, at sådanne skulle ja- (ges af landet, 'da de trak pengene ud'.

Marktkirche i Hannover, i for-
grunden Beginen-
turm og floden
Leine, biflod t.
Aller, der løber
til Weser.

(Johann Conrad Balthasar Franke er født i Hannover by (og døbt i Markt Kirche 8.4.1762 som søn af Gottfried (Franke, medens navnet ikke kendes i Hannover på hans (mor, ej heller der, hvor de er gift. Hverken for hans (far eller mor kan påvises noget begravelsesnotat li- (gesom Gottfried Franke ej heller erhvervede borger- (skab i Hannover, så der lader sig ikke fastsætte no- (get om, hvorfra han kom.

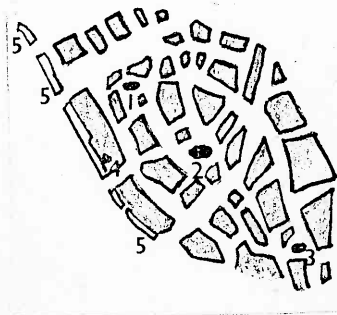
(Johann Conrad Balthasar erhvervede selv heller ikke (borgerskab i Hannover by. Ifølge kurvemagerrembedets (lærningebog (B 8514 m) blev han 1778 antaget som lær- (ling hos kurvemagermester Friedrich Krieger og blev (hos denne udlært den 16.9.1782.

(Den 4.1.1787 ægtede han i Agidienkirche zu Hannover, (Anna Maria Egestorff, døbt i Kreuzkirche i samme by (d. 16.1.1766, som var datter af Eberhard August Eges- (torff, der har været konstabel ved Hannover-garnison- (nen.

(J.C.B.Franke interesserede sig ikke meget for kurve- (magerprofessionen, men ville hellere gøgle med luft- (maskiner og med Mester Jakel Teater, ligesom det var (en fordel, at hans kone var 'Liniedanserinde' d.v.s. (kunne balancere på et tov udspændt mellem to træer - (som f. eks. i Dyrehaven - en kunst hun lærte sin dat- (ter Catharina, der i 1831 i Itzehoe blev gift m. kam- (mager Frederik Nielsen Wennerwald. J.C.B.Franke gav (på sin vej mod Danmark 1790 på Louisenlund ved Got- (torp Slot for Prins Carl af Hessen en forestilling m.

(en luftmaskine (formet som en husar), som også blev overværet af Kronpr. (Frederik (Fr.VI), i hvilken anledning Franke hentede sig en fin anbefa- (ling, ud- og underskrevet af Carl Friederich Köppern 'Kgl. Dansk Kammer- (herre, Oberst Lieut. og Generaladjutant hos Deres højfyrstl. Velærv. Felt- (marskal Land Greve Carl af Hessen'.

(En anden familie fra Hannover by var (også draget nordpå og nået t. Rostock. (Det var enkefru Marie Margarete Eges- (torff f. Thies tidl. gift med ovenn. (Eberhard August Egestorff og med sine (to sønner, NN og Johan Heinrich samt (datteren Dorothea. I Rostock traf man (soldaten, musikanten og voxpousserer (Carl Lehmann (som skal være f. i Ro- (stock), hvorpå hele truppen drog mod (Danmark (København/Dyrehavsbakken).

HANNOVER

Skitse over gamle bydel

- 1) Kreuz Kirche
- 2) Markt Kirche
- 3) Aegidien Kirche
- 4) Beginenturm
- 5) Floden Leine (biflod til Weser- bifloden Aller)

Københavnere farer til skovs i 1790'erne pr. vogn eller hest.

(Når vi ved en del om J.C.B.Frankes pionertid i kildetiden på Dyrehavsbakken v. København skyldes Eiler Nystrøms to bøger 'Offentlige Forlystelser i Frederik (den Sjettes Tid' (1910/1913), der har fine kildehenvisninger til Danske Kancellis arkivalier på Rigsarkivet i København. Vi ved derfor

(at han har været på Dyrehavsbakken siden 1790,

(at han indyndede sig hos amtet, når det gjaldt plads derude i kildetiden og

(at han i 1794, da han flyttede derud

("maatte til Græmmelse erfare, at tven- de Udlændinger, nemlig en Tydsker, navnlig Eggesstorff, samt en Franskmand ved Navn Galiver", havde taget

(hans og dermed den bedste plads 'ud til Passagen' og viste samme Stykker (og Kunster som han, så han så sig nødsaget til at slå sin hytte op bag (ved dem, hvorved Franke, der i samme anledning havde store omkostninger, (mistede 'det daglige Brød', hvorved han omgående klagede til Kancelliet (og rev dem forordningerne i næsen.

(Hvad Nystrøm ikke kunne gennemskue, men som jeg kan, er, at den nævnte ('Tydsker' er hans svoger, Johann Heinrich Eggestorff. Frankes klageskrift (gav anledning til, at Kancelliet tog hele sagen op og tildelte amtmanden (en 'næse', som havde til virkning, at Eggestorff i 1795 måtte frem med en (ansøgning, medens Franke, der som menig i 'Det borgerlige Artillerikorps' (var med til at slukke ved Københavns ildebrand i begyndelsen af juni md. (1795, ikke fik søgt det år og først kom med i 1796, hvor han ved sin an- (søgning medlagde en anbefaling fra artillerikorpsset. Så faldt der ro o- (ver sindene. I 1799 kom forordningen om omordningen af Københavns Fat- (tigvæsen, som bl.a. indebar, at gøglerne derude, der i forvejen svarede (en afgift til 'Gientofte Hospital', nu også skulle svare 10% af indtægt- (erne til 'Kjøbenhavns Fattigvæsen'. Det blev dem for meget, at de alle (drog bort, Franke og hans familie således til Hamburg. Da forordningerne (indeholdt den inkonsekvens, at ingen fremmede gøglere i realiteten måtte (komme ind i kongeriget, havde man overset, at sådanne altid var fremmede (hvorfor man pludselig stod i den situation, at man havde jaget al gøgle- (riet ud fra Dyrehavsbakken, hvorfor det - dog også med Englandskrigene i (baggrunden - tog adskillige år, før Dyrehavsbakkens gyldne tid fra 1790' (erne vendte tilbage.

(Ægteparret Johann Conrad Balthasar Franke (*1762 †1820) og Anna Maria E- (gestorff (*1766 †1846) havde følgende børn:

1. Johann Friederich Christian Franke

* 27/2 1788 i Hannover by, "Mechaniker". Han erhvervede borgerret i Hamburg 22.11.1833 og angav ved erhvervelsen, "at han havde boet i Hamburg i 40 år" (hvilket er overdrevet).

~1° med Sophia Voss

~2° i Hamburg 22.12.1833 med Dorothea Sofia Johanne Dühring f. Keetz Stod fadder ved nevøen Fritz Wennerwald's dåb i 1832 i Itzehoe. Kendes bedst som 'Zettelträger' (=plakatomberer) i Hamburg (se s. 4 øverst) og var altså 'manden på gaden', når der var teaterfolk og gøglere i byen, herunder vel Greve Hahn. Han stod som den i en annonce, indrykket i 'Correspondenten' i Hamburg d.25.

(7.1834 af hans fætter Christian Lehmann, hvortil en "Madam Berg" kunne henvende sig, idet C.L. som menageriejer efterlyser, hvor det 'Lehmanske Menagerie' er blevet af, da man ikke vidste, hvor det var, men havde været bestemt over Rostock til Sct. Petersburg (se s. 2 nederst).

(Andreas Lehmann skrev i 1858 fra Hamburg til sin ven i Flensburg, Frederik Nielsen Wennerwald (se s. 20, stk. 7), at 'Franke i Hamburg' gik elegant klædt, virkede noget forvirret og at hans forretning skulle være noget forsømt. Franke var i 1833 vidende om, at hans moster Dorothea Lehmann i København var indblandet i et klagemål omkring Madame Dennebecq's (død i Sct. Petersburg i 1831 (se s. 2 ff).

(Havde en søn i formentlig det første ægteskab: Wilhelm Friederich Franke.

2. Johan Conrad Franke

* ca. 1789-1790 på rejsen fra Hannover til København, hvor vides ikke kurvemager, artist.

Var gift og havde en plejedatter.

Da Halden kommune i 1965 fejrede 300 års jubilæet blev i samme anledning udgivet en bog 'Teater på Fredrikshald' skrevet af konservator ved Haldens Minders Museum Vidar Parmer, som s. 48+50 fortæller således:

Allerede i 1832 sees Conrad Francke å passere byen, og i 1835 presenterer han og hans kone med 4 små elever diverse forestillinger bestående av linedans m.m. i «Generalmajor Spørøks Sal». En av forestillingene var benefise for Line Lokke, Poul Dahl og Hendrik Lampe. Dessuten averterer han å ville «lade en stor Luft-Ballon opstige, samt en stor Ascension eller saakaldt Luftstigning paa en skraae Linie til en Høide af 60, og en Længde af 100 Fod». Forutsetningen er imidlertid at han kan holdes skadesløs, og han innbyr derfor til forhåndssubskripsjon på en liste som vil bli sendt rundt.

I 1840 kommer han altså tilbake med sin kone og plejedatter Cecilia samt jonglør Christensen, Carl Nyman, jomfru Lina Lykke, Poul Andreas Dahl og Henrik Lampe. De fleste av de engasjerte var norske, og som det sees bestod truppen for en vesentlig del av de samme personer som 5 år før.

Av en forhåndsomtale i avisen den 3. mars, fremgår at selskapet akter å opptre i Teatret, og i avertissementet samme dag heter det at tid og sted vil bli bekjentgjort gjennom plakater. Dessuten oppgis forestillingene å skulle bestå av «Academisk-Gymnastisk, Liniedandsning, Equilibristik, Voltegering paa slap Linie, Indianske og Chinesiske Øvelser, Hercules Styrke samt Pantomimer og Balletter». På tross av dette viser det seg senere at forestillingene blir holdt i «Konservativens» store sal, og det bemerkes forøvrig at lokalet er betydelig utvidet.

Skal man tro det avisen siterer fra Stockholms Aftonblad angående Dahl og Christensen, må forøvrig Franckes selskap på denne tid ha vært fremragende. Det gis en meget lang beskrivelse av Christensens og Dahls fantastiske prestasjoner, men det vil føre for langt å gjengi dette her. La oss bare for kuriositetens skyld ta med noe av det siste som skrives om Dahl: «Han er ogsaa blot 20 Aar. Hans velformede og alabasthvide Hals og Bryst skulle kunne vække Misundelse hos mangt et Fruentimmer.» Motene skifter.

hvoraf vi med sikkerhet kan skønne, at han med sin trup rejste meget i Skandinavien. Var før den tid i tjeneste hos kunstberidersel-

(skabet Foureaux (se s. 4 øverst), som var datidens bedste og i sommeren (1826 ved sit første besøg i København opslog deres 'Circus gymnasticus' (på Vesterbro. Selskabet talte 26 personer og havde 37 afrettede heste, (men opførte også flotte pantomimer og kunne på linedansens område frem- (vise fortræffelige ting bl.a. 'Pas de trois' på tre parallelle liner. Var (også på Dyrehavsbakken, hvor de vakte opsigt i deres farvestrålende be- (klædninger højt til hest under lyden af pauker og trompeter. Selskabet (gik i opløsning foråret 1833 på grund af to dødsfald i slægten Foureaux.

3. Sophia Wilhelmina Franke

* København 20.10.1791, dbt. i Sct. Petri kirke 20.11.1791.

† København 2.12.1794 (3 år gl. og af kighoste)

begr. 5.12.1795 på 'Garnisons kirkegård udenfor Østerport'.

Forældrenes bopæl da: Rigensgade no. 406 (=hj. Rigensg./Klerkeg.)
(huset står endnu).

Fadderne ved dåben var: Madame Sophia Wiwildter, Jomfru Wilhelmine Wilhelm (som den lille pige tilsyneladende fik navne efter) Hr. Ibsen, fuldmægtig (formentlig hos amtmand Scheel-Plessner, hvorunder pladser på Dyrehavsbakken sorterede), Hr. Ditmer, procurator + Hr. Bastian, gæstgiver.

Franke selv tituleres 'Kunstfeuerwerker' (=kunstfyrværker) og hans kone ikke Egestorff men 'von Schilden' (pral?).

4. Juliane Franke

* København 9.12.1794 (4 dage efter søster 3's begravelse)
dbt. i Sct. Petri kirke 22.12.1794.

† Itzehoe 11.11.1818, 24. år gl.

Ikke gift.

Franke tituleres "Mechanicus", hans kone 'Egersdorf'. Fadderne var O. Wing, Brix., Harck, Schütz, Mad. Michel og Jfr. Fischer, formentlig alle gøglere.

Måske er Mad. Michel = Michel Levins kone = 'Dronning Esther' (†1815). Michel Levin var født omkr. 1740 og havde tidlig (omtr. 1780) fundet vej til Dyrehaven og er måske identisk med 'Fætter Mikkell', der fra begyndelsen af 1780'erne hører til Dyrehavens ejendommeligste skikkelser, og er måske igen identisk med 'Jøden under Træet' (se ill.tv) der i 1830 kunne fejre 50 års jubilæum som gøgler på Dyrehavsbakken. Som 'jubelolding' døde han 3.7.1835 midt i kildetiden, 93 år gl., og som en særdeles fattig mand.

(Til det næste barns fødsel 1802 i Hamburg hengår således 5 1/2 år, hvad (er ganske ejendommeligt. Måske holdt man inde med skydningen, fordi det (er upraktisk med en gravid kone, når samme skulle danse på line. Måske (hænger det også sammen med, at konen kan være blevet fornærmet over, at (hendes mand beklagede sig til Kancelliet over hendes broder, der havde (hugget' mandens plads på Dyrehavsbakken. Endelig kan de have fået fle- (re børn, men eventuelle sådanne er hverken født i København eller i Ham- (burg, men altså andre steder og så døde, for andre børn end her nævnt , (eksisterer ingensinde senere.

(Og hvis de har været 'uvenner', er de da blevet forligt igen.

5. Rosina Magdalena Franke
 * Hamburg 19.6.1802, dbt. i St. Pauli kirke 26.6.1802,
 † Hamburg 30.10.1803, begr. fra St. Pauli kirke.
6. Fransisca Catharina Elisabeth Franke
 * Hamburg 14.6.1804, dbt. i St. Pauli kirke 25.6.1804,
 levede 1835 i Itzehoe (folketællingen), hvor hun besørgede hushold-
 ningen for sin mor.
 Et barn Betti * ca. 1826 kan være hendes, i så fald uden for ægte-
 skab.
7. Christiana Catharina Franke
 * Hamburg 18.9.1806, dbt. St. Pauli kirke 25.9.1806,
 konfirmeret i Karlskrona 27.9.1821,
 † København 19.7.1891, begr. fra St. Petri kirke
 ~ Itzehoe, St. Laurentii kirke 6.8.1831 med
 kammager Frederik Nielsen Wennerwald
 * København 12.4.1804, døbt i St. Nikolaj kirke 22/4 1804
 søn af skomagerfrimester Knud Nielsen Wennerwald og
 Johanne Christiane Andersdatter
 Børn:
 Friederich (Fritz) Carl Otto Wennerwald * Itzehoe 11.8.1832
 Theodor Heinrich Wennerwald * Itzehoe 27.2.1835
 Carl Emil August Wennerwald * Hamburg 22.8.1843
 † Flensborg 8.4.1863, begr. 14.4.1863 på 'gl.kirkegård'.
8. Johann Theodor Elias Franke
 * Hamburg 11.2.1810, dbt. i St. Pauli kirke 25.2.1810,
 Kurve- og paraplymager i Itzehoe
 arbejdede som ugift svend i Itzehoe i 1835 - 1839. ~ 20.4.1839 i
 Itzehoe m. Friederikke Hennings * Hohenaspe 14.11.1814 */
 Børn:
 Catharina Emilie Maria * Itzehoe 27.2.1840 **/
 Caroline Franke * Altona ca. 1843
 Emilie Amalie Friederikke Franke * Altona ca. 1844 (opholdt sig i
 1860 hos 'tante Catharina og onkel Frederik' i Grosse Strasse 30
 i Flensborg (se s. 19))

Familien boede 1845 i Altona (Ostertheil=distrikt 10) i Langenstr.
 hus no. 26. Andreas Lehmann skrev i 1858 til sin ven Frederik W.
 i Flensborg (se s. 20), at 'det ikke gik ham særlig godt, boede i
 en kælder i Altona og levede af små balloner, han lavede og solgte
 til købmændene'. 'Børnene så dog ganske nette ud og gik i skole'.

(Johann Conrad Balthasar Franke forblev vel i København til omkring 1799
 (og drog til Hamburg, som i 1801 blev besat af danske tropper under le-
 delse af Prins Carl af Hessen, eftersom Hannover var et såre uroligt om-
 råde, i 1803 besat af en fransk hær, den nordlige del indlemmet 1810 i
 det franske kejserrige.

(Men Hamburg blev lige så urolig. I november 1806 besatte franskmændene
 byen og indlemmede den 1810 i det franske rige. General Tettenborn med
 sin adjutant Greve Carl von Hahn til Neuhaus blev derfor modtaget med
 stor begejstring af Hamburgs indbyggere, da denne i marts 1813 f. en tid
 jagede franskmændene på porten. General Davout bemægtigede sig dog i-
 gen byen i maj md. og behandlede byen som oprørske samtidig med at han
 forskansede sig med en mægtig besættelseshær. Ved juletid lod han råt

*/ datter af gårdejer Johann Christian Bernhard Hennings, Hohenaspe
 og Nikoline Friederike Martens († før 20.4.1839).

**/ Faddere: Catharina Wennerwald (=faster=no.7), Emilie Fock og
 Anna Maria Franke (=farmor). (hjemmedøbt 12.4.1840).

(og brutalt 20000 fattige hamburgere forjage fra byen, idet alle, der ikke havde haft råd til at forsyne sig med levnedsmidler til et halvt år, blev smidt på porten! (Franke løste aldrig borgerskab i Hamborg).

(Det er ikke utænkeligt, at Franke og hans familie har været blandt disse og har søgt nordpå, for at bosætte sig i Itzehoe i Holsten, der var et landskab under dansk krone. Hvormegen forbindelse Franke i Hamburg + i Itzehoe kan have haft med 'Theatergreven', kan ingen sige noget om, sådant forbliver gisninger. Greve Hahn elskede fyrværkeri og knalden og bragen i sine forestillinger. Franke havde forstand på sligt, men ingen oplysninger bekræfter, at man på dette område kan have haft forbindelse.

(J.C.B.Franke døde i Itzehoe 5.9.1820 som 'kurvemager', 58 år gl. og efterlod sig ifølge kirkebogen: sin kone f. Egesdorff og børnene, Johann Frederik i Hamburg (1) g.m. Sophia Voss, Johann Conrad (2), Johann Theodor Elias (8), Fransisca Catharina Elisabeth (6) og Christiana Catharina (7) samt et barnebarn til (1) Wilhelm Friederich. Begravelsen fandt sted den 8.9.1820.

Demoiselle Catharina Franke
har hos mig i Carlshörsen till nyhet uppläs
undervisning uti vår heliga Religion,
och sålunda hennes fördrag insigt och de
ringa framsteg, som hon deruti hunnit gö-
ra, som mig i sin länna hörsal, under det
sällskaps, som hon förordade till allt detta
Så deruti förklarade, första gången admitt-
terad henne till vår heliga Nattwarden
den 27. Septemb. i Augusti år 1821. Och
således Den Allmänliga gifvne
Hörsal. Vid det sällskaps rygga de Lufften
hon gifvne 2. Ort och Språk, och all-
tid varit till en god nytta och till
samt varit till en god nytta och till
en god nytta.

Carlshörsen den 27. Septemb. 1821.
M.G. Löhr
Rector o. V. Pastor
E. L. Löhr

(Enken, Anna Maria, stod nu uden levebrød på et tidspunkt, hvor hendes søster, Dorothea Lehmann (og dennes sønner, Christian+ Andreas, havde stor succes m. 'Det Lehmannske Liniedanserselskab'.

(Hun overlod derfor husholdningen i Itzehoe til sin 16-årige datter Elisabeth (6), der så skulle passe lillebroderen, den 10-årige Elias (8) og forlod dem, for med datteren Catharina (7), der var 14 år, at tilslutte sig sin søsters trup, der på de tider opholdt sig i Karlskrona med hensigt at begive sig til Rusland.

(Dette er årsagen til, at Catharina 27.9.1821 blev konfirmeret i (Karlskrona/Sverige (se ill. tilv.)

(Samtidig tog enkefru Anna Franke midlertidig navneforandring til Lehmann, og medens hun var i Rusland titulerede hun sin portrætmalerkone. Her har vi altså historien, at nogen tog navneforandring og måtte rejse omkring med en linedanserinde (=datteren) for at have noget at leve af, hvilken historie man ganske urigtigt har villet overføre på Greve Hahn.

Hos Rector og Pastor M.G.Löhr nød hun fra maj til august 1821 i 13 uger særskilt undervisning 'uti vår Heliga Religion' og fik 'den heliga Nattwarden' t. trods for hendes 'swaga insigt och de ringa framsteg, hun deruti hunnit göra'. (1:4 og beskåret)

(Da truppen 1827 kom tilbage, var det for at optræde på 'Morskabs-teateret' i København, og da var det, Catharina Franke som dansemus traf kammager Frederik Nielsen Wennerwald. Omtalt hæfte IV (s. 17ff og i hæfte V.

Skitse o. Hannovers
sydvestlige område,
m.den lille by Eges-
torf 15km fra Hanno-
ver og Hameln 40 km
derfra. Familien har
formentlig navn fra
byen Egestorf.

Det var i Hameln, at
rottefangeren fløj-
tede byens rotter
sammen og lod dem
drukne i Weser. Da
betalingen udeblev,
fløjtede han byens
børn sammen s.hævn,
lod et bjerg i nær-
heden åbne sig, før-
te børnene derind,
hvorfra de ikke me-
re kom ud!

Egestorff

(Fourer i Hauptmann von Hattorf's kompagni, sergent
(ved Garden og 'pensioneret sergent'
(Ludolf Berend Egestorff blev den 4.10.1746 2. gang
(gift i Garnisons kirke i Hannover til
(Catharina Dorothea Nagel.)

(Der haves ingen oplysninger om fødsel og død for
(nogen af dem.
(Der er heller ingen oplysninger om, hvem hans før-
(ste kone var.

(Af det første ægteskab kendes en søn:
(Eberhard (Diderich) August Egestorff

(*=dbt. 16.5.1738 i Garnisons kirke i Hannover

(† 1.6.1784 v.Garnisons menighed i Hannover

(~ Maria Margareta Thies

(dbt. 12.6.1735 i Sct.Nikolaj kirke i Hameln

(det er muligvis hende som † 29.11.1818 på Vaisen-
(huset i Hannover, hvor hun blev angivet at være 91
(år, men var altså 83 år, jvf. ovenstående data.

(Hendes far var 'Zeugmacher David Wilhelm Thies',
(moderens navn kendes ikke. 'Die Gevatterin die
(Scharrenhöfische' (= 'fruen' fra bager/slagtergården)
('der Herr Schumacher (=hr.skomageren) baptizavit
(=dåbsvidne)', alle af Hameln.

(August Egestorff var artillerist/overartillerist,
(senere 'Invaliden Constabel' (=pensioneret konsta-
(bel), kendes som 'daglønner' i Hannover 1767-1783.

Børn:

1. En dreng NN

ikke født i Hannover ell. Hameln.

Kan være identisk med den Egestorff, der fra
Rostock forlod sin familie, da den i 1790'erne
opholdt sig der på vej mod Danmark, for at dra-
ge med en gøgler NN, der havde et marionetteater.

2. Johan Heinrich Egestorff

ikke født i Hannover ell. Hameln.

Kom i 1791 fra Hannover til Fredericia og havde i 1794 ophold i Nor-
ge, havde dog i fem somre 'spillet Komodie' på Dyrehavsbakken v.Kø-
benhavn og ansøger 18.6.1795 Danske Kancelli (fordi hans svoger Jo-
hann Conrad B. Franke havde beklaget sig over, at han havde taget
hans plads) om fortsættelse deraf 'i et dertil indrettet Træhus i
Kildetiden'. For også at skjule, at han er indvandret gøgler, der
kunne risikere at blive jaget af landet, fortæller han, at han er
'Borger og Værtshuusholder paa Nørrebroe (no.5) for de militære'.
(Når man kommer fra byen over Dr.Louises Bro, vil man omkring Nørre-
(brogade no. 2 stadig finde matr. no. 5), så det lå altså i nærheden
af 'Fælleden', hvor soldaterne holdt øvelser.

3. Anna Maria Egestorff

artistpige, linedanserinde

*=dbt. 16.1.1766 i Hannover, Kreuz kirke

† 29.7.1846 i Hamburg, St. Pauli

~ 4.1.1787 i Agidienkirke i Hannover by til
kurvemager Johann Conrad Balthasar Franke
dbt. Markt kirke i Hannover by 8.4.1762 som søn af
Gottfried Franke og NN
† Itzehoe 5.9.1820
Om familieforhold, se de foregående sider.

4. Marie Dorothea (Dorothee) Egestorff

artistpige, 'anfører' af 'Det Lehmannske Liniedanserselskab'
dbt. 9.6.1771 i Agidienkirke i Hannover by
†? (men ikke København)

~ 15.8.1793 i København, Garnisons kirke (tyske menighed) til
soldaten, musikanten, mechanicus og vokspousserer

Carl Lehmann

* måske i Rostock

† ?

Børn:

Carl Peter Lehmann (Légat)

* 10.10.1794 i København

† 3. 9.1876 i Sigtuna

maler. Kunstnernavn i Sverige Carl Peter Légat.

~ med Nancy Pershey.

Christian Lehmann

* 27.3.1796 i Christiania

artist, maler og

† efter 1847, formentlig i USA

ekvilibrist.

~ 28.6.1820 i Frederiksberg kirke til

Hanne Sophie Price

* 25.3.1800 i København, datter af James Price og Hanne Todd,
begge af London.

† ?

3 børn.

Andreas Heinrich Lehmann

* ca. 1798/1799 i Danzig (i hans pas stod Stockholm, men dette er

† ? (efter 1858) næppe rigtig)

Var tre gange gift, havde datteren Josephine i 1ste ægteskab.
artist, ekvilibrist o.m.m.

5. Sophie Dorothea Elisabeth Egestorff

* 10.1.1779 i Hannover by (Marktkirke)

† 30.8.1785 " " " (Garnisons kirke).

{Om Dorothea Lehmann og hendes sønner fortælles under 'Lehmann' på de næ-
(ste sider, men for at introducere hende her, føler jeg trang til at gøre
(det ved at citere, hvad den offentlige anklager Frands Morten Lange i Kø-
(benhavn 'så pænt' lod trykke om hende i sit værk 'Udvalg af danske og u-
(denlandske Criminalsager, "Julien Dennebecq og hans Retssager mod "Brød-
(rene Lehmann" og deres Moder" (Reitzel 1836/38):

'Bemærkninger ved Criminelforhørene i Sagen imod Familien Lehmann og
ved de derunder fremkomne Documenter' III 'Dorothea Legat' (1834):

De Udsagn, man har modtaget af hende, udmærke sig i Almindelighed
ved en særdeles Ubestemthed, der gjør det vanskeligt at prøve og af-
bevise dem, men derfor ogsaa gjør det des nødvendigere, at hun afhø-
res paant.

Ad generalia har hun forklaret sig: "Hun er født i Hannover" (Staden eller blot Kongeriget?), hvor hendes Fader var Lieutenant" (af hvad Vaabenart o.s.v.?) "Moderen var fra Hameln, men Forældrenes Navne kan hun ikke mindes" (er det troligt, at et Fruentimmer, af saadan Herkomst, og der i alt Fald dog staar paa det Culturtrin, at hun kan læse og skrive skulde have været saa tankeløs, at glemme sine Forældres Navne, medens hun husker Moderens Fødested? især, da Moderen har levet endog efter, at Datteren blev gift? "og heller ikke er hun i Besiddelse af sin Døbeattest" (slige Papirer plejer dog en Fader, eller Moder, at medtage, ved at reise fra sit Hjem for at tage Ophold i andre Lande).

Nu er det mig forsikret, ikke af Een, men af Flere, som kunne formodes at vide det, og hvem jeg ingenlunde har mistanke for Opdigtelser: at hun er en Jødinde, og rimeligvis fra Hamburg. Er dette saa, da ligger heri Nøglen til hendes ubestemte Udsagn om Forældrene, og hendes Mangel paa Døbeattest. Fremdeles kan jeg, for min Deel, i saa Fald forklare mig den Rolighed og smilende Ligegyldighed, hvorunder hun i Giæsteretten afgav sit falske Vidnesbyrd, hvilken hendes Færd jeg saameget nøjagtigere iagttog, og derfor nøie mindes, da jeg allerede dengang var overtødet om det Falske i Udsagnet: Den christne Eed har nemlig aldeles ikke virket paa hendes Samvittighed - om hun ellers har nogen.

Det er endvidere sagt mig, at den Neveau af hende, Frank(e), der skal være Placat-Ombærer i Hamburg, ogsaa er en Jøde (jeg beklager ikke at have vidst herom), samt at en anden Neveau Frank(e), ogsaa ere Jøde, har været her i Fourreur's Tjeneste, ved denne Sags Begyndelse, og at han er kommet hertil som Flygtning fra Sverrig, for et stort Tyveri, hvorfor Dorothea Legat har maattet give ham Penge til at komme bort igjen. A. Lehmann, der nu har været i Hamburg, kan ikke være uvidende om den sammesteds værende Frank(e).

Dersom hun maatte forklare sig nøiere om Faderens foregivne Regiment, Afskedigelsestid, Død, o.s.v., samt at hvad Sogn hendes Forældre hørte til i Hannover, eller Deslige, skal jeg, ifald Justitien ei endnu dertil finder Føie, fra Hannover skaffe de mulige Oplysninger, til Prøvelse af hendes Opgaver.

Et andet Punct af hendes Levnedsløb bærer kjendelig Præg af enten Opdigtelse, eller Ulovlighed: "Legat blev viet til hende i Carls- hamn af en catolsk Præst". I Sverige findes sikkert ingen catolsk Præst; og en saadan kan i alt Fald ikke udøve Ministerialforretninger, uden hos Legationerne i Stockholm. Tingen kan rimeligvis forklares saameget: hendes Moder og Brødre fulgte med hende; bekjendt som Jødinde kunde hun ikke faae Tilladelse til at gifte sig med en Christen, hvilket Ægteskab endnu ikke tilstedes i Sverig (lige som det 1ste Exempel derpaa her i Danmark er fra 1799); enten er hun altsaa ikke viet, eller har maattet tilliste sig en Vielse i Sverige og ulovligen.

Da saaledes hendes Levnedsløb opfordrer til streng Undersøgelse, tør jeg forvente, at det ogsaa paalægges hende, at gjøre bestemt Rede for ethvert Punct i samme, og saaledes f. Ex. 1) Hvad hendes Brødre hed; naar og hvor hun er skiltet fra enhver af dem, og hvor de sildigere ere komne hen, eller nu ere? 2) naar hendes første Mand døde, og hvor? 3) naar hun forenede sig med Legat, og under hvilke Omstændigheder? 4) naar og hvor hendes Moder er død? 5) naar, hvor og under hvilke Omstændigheder hun og Legat atter udskilles? og

hvor han siden kan være afbleven? om han medtog deres Marionet/Theater eller hvor han ellers kunde tænkes, særskilt at ville ernære sig? Hendes Opgaver over det sidste Punct kunde rimeligvis prøves her i Riget - En Æbbedsmand, som før Norges Adskillelse herfra, ancat i Bergen, har sagt mig, at han meget vel mindedes hende derfra og at der sammesteds gik et Rygte (om hendes Privatliv) af et afskyeligt Slags, men at han nu ikke nærmere kan mindes dets Gjenstand - Hermed kan jævnføres Rygter fra Jylland: at en af Sønnerne havde lagt Haand paa Stedfaderen.

Hvad dernæst Sagen angaaer, da vil der vistnok findes Grund til at anstille nærmere Undersøgelse om hendes Vidnesbyrd for Gjæsterretten, som i flere Puncter er falsk. Hun er hidtil nu bleven tiltalt og dømt for et eneste Punct af Vidnesbyrddet (at hun har nægtet, at Tiltaleformen skulle have været Svigermor/Svigerdatter, som kostede hende 15 Rbdr. at betale i Sagsomkostninger): altsaa er der Intet til Hinder for, at hendes Vidnesbyrd iøvrigt nærmere undersøges'.

På det tidspunkt, sagen slutter for gæsteretten i 1834 m. pure frifindelse for hende og sønnerne er hun fyldt 63 år og er 66 år, da Højesteret i 1837 stadfæstede gæsterettens frifindelsesdom.

Overretsprokurator Frands Morten Lange var i 1837 45 år gammel.

(Frands Morten Lange afslører sig på tryk som 'racist', beforder af sladder og småborgerlig embedsmand, der mere ynder at slå under bæltstedet frem for at fremlægge virkelig, underbyggede anklager samt surhed over, at familien Lehmann blev frikendt. Og den, der vil analysere hans egne familieforhold, kan i Dansk Biografisk Leksikon, bind XIII, s. 595, u. dattersønnen, doktor Victor Lange, døbt Francke, finde lidt mere om ham.

(Artisterne Dorothea Lehmann og hendes tre sønner, Carl Peter, Christian og Andreas havde livsforløb, der var såre rig på begivenheder, at skulle alt fortælles i detaljer, ville det fylde mange, mange sider, og det er ikke gennemførligt i dette 'særtryk'. Deres fru moder var i mange år den stående figur omkring de tre brødre, og jeg skal i korte rids forsøge at opsummere hændelserne, som i flere etaper falder sammen for tre, to ell. en af dem. Det skal indledningsvis nævnes:

- (1. Frands Morten Lange har ret i, at der er mystik omkring hendes mands, Carl Lehmanns forsvinden fra familien, men trolig er han rejst fra dem omkring 1800, men der er ingen oplysninger at finde, hvorfor også vi må lade det ligge. Lehmann arbejdede sammen med Lustre i 1800.
- (2. I 1803 (se s. 13) giver Dorothe Lehmann på Vesterbro i København luftjagtforestillinger (før de blev forbudt af Kancelliet), hvilket var i samarbejde med Lustre.
- (3. Frands Morten Lange har ret i, at der er mystik omkring Dorothea Lehmann's såkaldte 2. ægteskab med artisten Joseph Legat, der var franskmand (og helst kun talte fransk). Som hun har fortalt, skulle vielse have fundet sted i Karlshamn af en katolsk præst. Sidenhen benytter hun ofte Legat-navnet i forbindelse med sig selv, ligesom hendes ældste søn, maleren Carl Peter, i Sverige kendes lige så godt under Lehmann som under Legat. En trup under hende kaldte hun Brødrene Legat.

Lehmann

(Det var omkr. 1804/05 hun traf Joseph Legat i Sverige, hvor denne arbejdede med et marionet-teater for sin far. I de kommende år rejste hun meget i Norge og Sverige samtidig med, at hun opdrog sine drenge i linedans (akrobatik, maleri og musik og på den måde tager 'Den Lehmann'ske Artist-trup' efterhånden form og facon. De penge, man derved tjente, satte hun i sølvtøj. Samtidig tager hun tre unge mennesker til sig, pigen Louise + Johan og Samuel, sønner af göteborggartneren Lundquist og lader dem uddanne i ridning, musik, maleri og linedans og forene i en gruppe, som gik under 'Brødrene Legat'. Artisten Gellin har spillet 'Pjerrot' hos Lehmann'erne, for at få noget at leve af, for når Lehmann's var i byen (Göteborg) trak man alt publikum til sig, og så var der ikke meget at gøre for andre artister på samme tid og sted. Gellin havde været vidne til, at Joseph Legat til daglig drak te af sølvkopper og øl af sølvkrus.

(I 1818 var familien i Bergen, hvor sønnen Carl Peter giftede sig m. stads-musikant Percy's datter Nancy. Dermed gled han ud og gik sine egne veje. Han er omtalt i Weilbachs Kunstner Leksikon udgave 1949, bind II s.251, (hvor også på samme side står lidt om hans far og brødre. Og det rygtes om hende, som skulle stamme fra Bergen, må vi også lade ligge, eftersom det allerede i 1834 var 'svedt ud'.

(1817-1819 opererer hun mest i de større byer i Jylland og sammen med sønnerne Christian og Andreas samt 'Brødrene Legat' med pigen Louise. Den af Frands Morten Lange givne bemærkning om, at hendes sønner skulle have lagt hånd på Joseph Legat, hænger sammen med en familiescene hos brygger Andkjær i Ålborg, hvor de boede. Dorothea og Joseph kom ikke godt ud af det med hinanden, idet det påstås, at Joseph Legat var noget fordrukken. Det var kommet til et skænderi, hvor sønnerne, vel forståeligt, havde lagt sig imellem. Det blev signalet til, at man skiltes, idet Joseph Legat hermed glider ud af billedet.

PJERROT SOM STATUE
(Efter Haandtegning af C. A. Hagen)

(Den 70-årige pantomimefortolker og ekspert på området, Guiseppe Casorti og m.fl., der siden 1817 havde arbejdet hos det Kuhnske Priseselskab på Morskabsteateret i København, brød 1819 af for en tid, hvorfor man fra Morskabsteateret måtte se sig om efter andre kræfter og øjnene faldt strax på 'Lehmann'erne', der slog til og drog til København, hvor man allerede om efteråret 1819 nåede at optræde.

(Det Lehmannske Selskab indrettede filial på Vesterbro no. 68, hvor man viste vokskabinet og prospekter. I juni 1820 ægtede Christian Lehmann Hanne Sophie Price, (og fik dermed direktør Kuhn som stedsvisgerfar. Fra september s.å. og året ud gav man mange forestillinger:

(10/9 bl.a. 'Mad. Lehmann på 'Staaltraadslinie' udfører et svært og smukt stykke med brændende sole i hænderne'.

Harlekin (ikke Pjerrot) mekanisk Statue blev spillet d.29. 10.1820 på Morskabsteateret m. Chr. og Andr. Lehm.s. medvirkende.

(11/10 bl.a. 'Sidste Beneficestilling (for Brødrene Lehmann', hvor Christian for første gang sprang over en levende hest (der stod på 'Linien'. Andreas viste på

(stiv 'Linie' nye måder at klæde sig om på, til sidst Christians pantomi-
(me 'Den ulykkelige Søreise'.

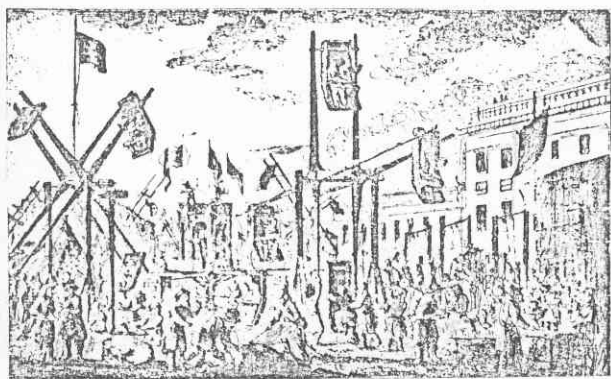
(29/10 bl.a.: På opfordring spillede Christian 'uden balancerstang' på
('Davidsharpen' (=sølvharpen) og Andreas accompanerede på sin violin. Der-
(efter pantomimen 'Harlequin mekanisk Statue' og 'Trylloseren' og t. slut
(blev i anledning af Dronningens og Kronprinsens fødselsdage afbrændt et
(transparent med de kongelige navnetræk.

(3/12 bl.a.: 'C. Lehmann gjøre paa Linien et stort Spring over 4 Grenade-
(rer med opplantede Bajonetter, som i Springet affyre sine Geværer m. m.'
(og 'A. Lehmann vil paa en overraskende Maade forestille en særdeles comisk
(Scene', til slutning 'Den ulykkelige Søreise' eller 'Harlequin som Konge
(blandt de Vilde', en stor komisk pantomime i 3 akter af C. Lehmann m. nye
(dekorationer og kostumer.

(Også var det jul. 'Granne-Træer, tjenlig som Jule-Træer, kunne faaes på
(Østerbro Nr. 97' stod at læse i Adresseavisen den 20.12.1820.

(Dette var samtidig med, at 'Brødrene Dennebecq' på Østergade Nr. 70 stu-
(en tilvenstre fremviste to små levende dværge, en lille dame på 26 år og
(en lille mand på 45 år. Om sommeren havde samme vist marionetter i Jæ-
(gersborg Dyrehave, hvor de på 14 uger skulle have tjent 6000 Rd. Om ef-
(teråret havde Lehmann'erne truffet disse Dennebecq's hos Pricerne og der-
(med hørt sære ting om disse brøders koner og et menageri i Rusland, hvad
(der specielt forargede Dorothea Lehmann, eftersom Jean Julien Dennebecq
(i København levede højt med sin elskerinde, hans tidligere tjenestepige,
(Mdsll. Marchandize, der bar dyre smykker og pelsværk (medens konerne ov-
(re i Rusland sled i det med et menageri).

(Dette selvsete og selvhørte har uden tvivl medvirket til, at Lehmannerne
(fra 1821 er at finde i Karlskrona som udgangsstation for en turne t. Rus-
(land/Sct. Petersburg.

Markedsplassen i St. Petersburg
blev det sted, man i påsketiden
1822-1827 og senere vendte til-
bage til, hvor man viste dyrene
frem og spilleue pantomimer og
vandt Zarens gunst, hvorved man
tjente mange penge.

De specielle russiske luftgyng-
er á 4 både á 2 personer vandt
indpas på Dyrehavsbakken 1788.

*/

('Liniedanser-Selskabet Brødrene
(Lehmann' kom i Karlskrona til at
(bestå af:
(Dorothea Lehmann, deres mor,
(Andreas Lehmann,
(Christian Lehmann med sin kone
(Hanne Sophie f. Price,
(Anna Franke f. Egestorff, som kald-
(te sig Lehmann, medens hun var i
(truppen samt hendes datter
(Catharina Franke, endvidere
('Brødrene Legat', der rejste fra dem
(i 1823, nok også
(Louise Legat.
(Hr. Schabatti og
(Hr. Schornemann, som begge skulle t.
(Moskva og derfra videre t. Tyrkiet.

(Rejsen i Rusland er nævnt i hæfte 4
(s. 18/19 og hæfte 5, side 2, hvis
(følger blev 1) seværdigheden 'Leh-
(mann's Menagerie' forhen Dennebecqs
(og 2) Retssagen i København 1832-37
(hvor Dennebecq for gæsteretten ind-
(stævnedes 'Brdr. Lehmann og deres mor'.

*/ forekommer endnu, dog i mindre format, på legepladser
i Letland.

(Rejsen i Rusland.

(1822: Selskabet brød op fra Karlskrona og rejste søværts til Riga, derfra videre til St. Petersburg (nu Leningrad). Det som Lehmann'erne havde på programmet var 'Liniedansen', akrobatik på 'Linien' m/tilhørende vovelige spring m. ell. u. fyrværkeri, musik (harpe og violin) og pantomimer. Det blev til lange streiftog i Rusland og Polen. Madame Dennebecq kom i efteråret alene til Moskva, efter at hun havde været på rejse langt ind i Rusland med de få dyr hun havde tilbage: en(syg) løve, en leopard, en isbjørn samt en struds, idet mere tamme dyr efterhånden var brugt til foder. Hun virkede meget træt og afdanket. Hendes svigerinde, Elisabeth, havde ikke været med, fordi hun hellere i St. Petersburg ville dyrke sit kærlighedsforhold til kaptajn d'Orlowsky.

(1823: Mellem karnevalstiden og den russiske påske traf man Madame Dennebecq i Moskva, og hun blev indført hos Lehmann's af en hr. Finadi. Da man havde ondt af damen, fik hun lov til at slå sig sammen med dem, hvorfor Lehmann's nu også havde et (lille) menageri, dertil lånte Andreas hende 3000 Rubler. Strudsen dør. Brødrene Legat + Louise forlod selskabet (men dukker senere op).

(1824: Er man bl.a. i Lifland, Mita og Riga. I Wilna i Polen kom Christian og Hanne Sophies førstefødte til verden og fik navnet Anton. Madame Dennebecq og Andreas Lehmann laver en interessentskabskontrakt om menageriet gældende 1.1.1825 - 1.1.1828 og hvori indgik: løven, leoparden og hvidbjørnen. Som 'Købmandsdatter fra Versailles' rejste Catharina D. og Andreas til London for at købe flere dyr og bure.

(1825: Løven dør. Christian sætter 10.000 Rubler i menageriet og rejser til London m. Madame D. og sin mor for at indkøbe endnu flere dyr. Lægger vejen om ad København, hvor han 1/6 gav en gæsterolle hos familien på Morskabsteateret. Man havde tjener med.

(1826: Leoparden dør i Polen. Andreas er igen i London sammen med Madame D. og moderen for at købe endnu flere dyr, hvorved det samlede indkøb kom op på 2000 pund sterling + rejseomkostninger. Christian foretager flere rejser: Rusland/Egypten/Asien og kommer hjem med sjældenheder. Man kunne nu vise sensationen: En løve og en tiger i samme bur. Man foretog lange strejftog og var bl.a. i Moskva, St. Petersburg, Makariew, Riga, Mietau m.fl. steder og på rejserne fik Christian og Hanne Sophie deres andet barn, en pige, som i dåben fik navnet Adelheid. Når man kom til byerne viste man menageriet et sted (Andreas) og pantomimerne et andet (Christian), men altid i nærheden af hinanden. Man tjente mange penge og Madame D. prydede sig med smykker og pelsværk og hed i selskabet nu slet og ret 'Trine'. Dorothea Lehmann var modsat simpel klædt og levede uhyre spartansk. De to kaldte hinanden svigerdatter/svigermor. 15.8. døde i København, Hanne Sophie's mor som var 2. gang gift m. direktør Frantz Kuhn v. Morskabsteateret. Til at passe de mange dyr havde man ansat flere knægte, ligesom man havde tjenerskab.

(1827: På grund af stridigheder mellem Kuhn/Pricerne på den ene side og Pettoletti/Winther familierne på den anden, kom man på Morskabsteatret i København til at mangle kræfter, hvorfor direktør Kuhn kaldte Lehmann'erne hjem fra Rusland. Hvidbjørnen dør.

(Det selskab, der rejste hjem, var lidt anderledes sammensat, end det s. 1822 rejste ud.

(Omkring menageriet, tamme som vilde dyr, stod Andreas L., Madame Dennebecq og moderen Dorothea Lehmann + knægte og tjenere, dertil også Brød-

(rene Legat, der havde tilsluttet sig igen. Man måtte have dyrene over Sverige, da man ikke vidste, om man kunne få de vilde dyr ind i Danmark. Det kom de aldrig, da man ikke kunne få tilladelse af Kancelliet, hvorfor københavnerne kun fik de tamme at se, dog alligevel nok til, at de var en zoologisk sensation. Så var det rart med disse brødre Legat, da det senere under Dennebecq-sagen blev nødvendigt at få dyrene tilbage til Sverige, det gjorde disse brødre i bedste 'James-Bond stil', for ligesom dyrene var der - så var de der ikke!

(Omkring pantomimerne stod Christian L., dennes kone og børn, dertil hans moster, Anna Franke f. Egestorff (men som kaldte sig Lehmann) og hendes datter Catharina Franke, altså kusinen, der qua moderen også gik under navnet Lehmann, dertil tjenerskab.

(Dermed skiltes de to brødres veje i nogen grad, idet Andreas viste menageriet i København og på Dyrehavsbakken og ellers rejste (+med de vilde dyr) i Sverige, Tyskland og i Rusland, og her var det, Madame Dennebecq døde i St. Petersburg i begyndelsen af 1831, optakten til Dennebecq sagen i København.

(1828: Den 27/7 gives på Morskabsteatret (en søndag) første forestilling i 'Liniedands, gymnastiske Øvelser og Eqvilibter som og i Pantomimer'. Christian Lehmann, 'Selskabets nye Medlem, nyeligen hjemkommen fra Rusland' viste sine udmærkede talenter, ligeså hans svoger, Carl Price. På fortrinsvis ons- og søndage blev her givet forestillinger til og med d. 30.11.1828.

(Jeg har med lys og lygte undersøgt, om Catharina Franke, der nu var 22 år, kunne dukke op i programmerne for netop dette år = 1828, eftersom de gamle, mundtlige traditioner i slægten siger, 'at hun som ung dansede på Morskabsteateret' og at hun sagde 'at hun var i familie med Pricerne', hvilket sidste altså er rigtig derved, at hendes fætter, Christian Lehmann, var gift med en så ægte Price som Hanne Sophie.

(Ved forestillingen onsdag den 8.10.1828 blev vist 'Liniedands, Polichinelle-Dands paa 2de Linier og forskjellige interessante Stykker'. Til sidst fremførte man for første gang 'Amors Offer' eller 'Pierros Forvandling', stor Tryllepantomime i 2 Akter. Denne pantomime blev dette år vist ialt 6 gange: 12/10, 15/10, 22/10, 23/11 og 30/11 (+8/10 ovenfor nævnt).

(Ved den 2den forestilling, søndag den 12/10 står: 'Madame Lehmann, nyt Medlem af Selskabet, vil i ovennævnte Pantomime udføre Columbines Rolle' Rent umiddelbart har jeg tænkt på, at 'Madame Lehmann' skulle være Hanne Sophie f. Price, men det er ikke givet.

(Ved forestillingen 10 dage efter onsdag d. 22/10 annonceres: 'Opføres en Benefice-Forestilling til Fordel for Hr. og Mad. Lehmann'. 'Ved denne Forestilling vil Hr. Lehmann og det øvrige Selskab anvende Alt for at forskjønne samme. Mad. Lehmann, forhen Jfr. Price, vil efter mange Aars Fraværelse, have den Ære at vise sine Færdigheder paa Linien, og under Dandsen udføre et skønt Stykke, ved at forvandle sig til et andet Costume'..... Amors Offer blev som ovenfor nævnt også spillet på den dag.

(Der er tilsyneladende forskel på 'Madame Lehmann' og Mad.(=Madam) Lehmann, sidste den gifte kone og med de to små børn. Og i den måde, man har annonceret på. 'Madame Lehmann' kan have været Catharinas mors påfund (man kaldte sig jo Lehmann, da man var i truppen), og altså at opfatte som et 'kunstner-pseudonym'.

(Og skulle Catharina ikke have været Columbine, men kun en lille fe med

(englevinger og palmegren i hånden, så er der for mig ingen tvivl om, at det er i netop pantomimen 'Amors Offer', den 24-årige kammagersvend Frederik Nielsen Wennerwald har fået 'øje på hende', en pantomime, der som før nævnt, indgik i sæsonens sidste forestilling, søndag den 30.11, da 'sommersæsonen' på grund af klimaet måtte slutte. Umiddelbart derefter rejste 'Franz Kuhn & Comp.' til hertugdømmerne og havde allerede inden nytår 1829 etableret sig i Flensburg, hvorfra man siden hen rejste til Rendsborg, Kiel og Slesvig By, alle steder ikke langt beliggende fra Itzehoe, hjembyen for Catharina og hendes mor.

(Så er det, at vi kan følge 'skakspillet'. Ved parolen den 29.12.1828 i Vester Kompagni i 'Det borgerlige Infanteri' blev det bekendtgjort, at kammagersvend Frederik Nielsen Wennerwald fra den 15.01.1829 var ansat i kompagniet som no. 60, ikke sandt, han kunne jo ligeså godt udnytte tiden, når pigen den vinter ikke var i byen.

('Det Kuhnske/Priceske/Lehmansske Selskab' vendte tilbage til København i maj måned 1829, men da var Catharina ikke med og søndag den 26/7 havde man første forestilling på Morskabsteateret. Det har Frederik Nielsen Wennerwald hurtigt fundet ud af, for den 11.6.1829 noterer borgervæbningskompagniet, at han afgik med anmærkning 'Reist herfra Staden'. Man spillede ganskevist 'Amors Offer' nogle gange den sæson, men ganske nye kræfter var dukket op, idet 'Jomfruerne Lewin' = Rosa, Flora + Elisa den 23.08.1829 holdt deres indtog på Vesterbro, og det var en mærkedag.

(Madame Dennebecq boede den sommer hos Kuhn på Vesterbro, idet menageriet blev vist på Dyrehavsbakken og den 23.07. var der familie-forøgelse hos Christian og Hanne Sophie og med en lille pige, som blev døbt Mathilde Caspare, men barnet døde allerede 13.08.

(På grund af Dennebecq-sagen førte Pricerne/Christian Lehmann i 1830'erne en omflakkende tilværelse. 1835 og 1838 er man slet ikke i Kbhvn. i 1834/35 en kort tid i Odense, i 1837 i Hamburg og ellers flere gange i Rusland, hvor Christian L's træteater i St. Petersburg nedbrændte d.14.2.1836, hvorved omkom 126 mennesker og han selv blev påført et tab på 40.000 Rdlr. Dagen i forvejen var Pricernes teater brændt i Moskva, men her omkom ingen.

(Fra 1839 er tilsyneladende hverken Andreas eller Christian L. at finde i København og dermed ej heller deres fru moder, som må være død udenfor Danmark, måske Hamburg, Amsterdam eller Bremen, hvor Christian vides at have været. I 1840'erne, efter at Morskabsteateret lukkede på grund af konkurrencen fra Tivoli, drog Christian L. til Amerika. Andreas Lehmann er 1849/50 i København og i kompagniskab med sin kusines mand, Frederik Nielsen Wennerwald; hvorom jeg har fortalt på foregående sider. To breve af 1858 fra Andreas til Frederik er stadig bevarede.

Kilder:

Udover den litteratur, som jeg i teksten har henvist til eller har citeret, har jeg om Andreas Lehmann hentet oplysninger fra Bjørn Ochsner Fotografi i Danmark indtil år 1900 og sammes Portrætfotograferne, dertil haft lejlighed til at gennemgå materiale om Lehmann'erne i Statens Museum for Kunst. Statsarkivet i Oslo fandt Christian Lehmanns dåb i Oslo (Christiania). Store arkivundersøgelser er foretaget af Stadtarchiv zu Landeshauptstadt Hannover om Franke/Egestorff, hvad her altså blev formålet, hvad Frands Morten Lange i 1830'erne ikke fik fat i. Staatsarchiv der Freien und Hansestadt Hamburg har givet mig mange oplysninger om Frankes og Wennerwald's børn, dertil oplysninger fra Kirchenbuchamt der Propstei Münsterdorff, Itzehoe og Kirchengemeinde til Hameln/Weser (Thies).

Jeg har gennemgået Adresseavisens årgange 1819-20 og 1827-29 og opnoteret alle de deri værende programmer for disse år vedrørende Morskabs-teatret på Vesterbro.

Nystrøms og Frands Morten Langes publikationer vil hele tiden være opslagslitteratur om emnet.

Samtlige Frankes sager i Danske Kancelli har jeg i fotokopi, hvilket har været ret tilgængeligt på grundlag af Nystrøms helt enorme og sikre kildehenvisninger, som findes i hans noter i bøgerne.

Illustrationerne:

- s. 28 klip fra Danske Kancellis breve 2660/1796.
- s. 29 skitser af forfatteren v/ studier af gamle Hannover.
- s. 30 fra Nystrøm, formindsket 1:4
- s. 32 " " " " 1:2
- s. 34 Catharinas Frankes konfirmationsattest, original hos forfatteren.
- s. 35 skitse af forfatteren.
- s. 39 fra Nystrøm 1:1
- s. 40 " " 1:4
